

Jenny Stenberg-Sirén

”JAG ÄLSKAR NÄR JAG HÖR REGIONALA TONER AV NÄRPESER, EKENÄSBOR OCH KALLIOHIPSTERS.” JOURNALISTERS SYN PÅ REGIONALA DRAG I FINLANDSSVENSKT RADIO- OCH TV-SPRÅK

Abstract

“I love to hear regional features from people living in Ekenäs or Närpes or from hipsters in Kallio.” Journalists on regional features in Finland-Swedish broadcast speech

The focus of this study is on Finland-Swedish television and radio journalists and their views on the use of regional features in broadcast speech. I analyze the journalists' opinions on and attitudes towards regional features in the programs, their views on their own private language and broadcast language, and I relate the results to different background variables. The material was collected with an online questionnaire in October 2014. The analysis shows that the journalists are positive towards regional features in the journalists' broadcast language, but with some reservations. The regional features should not be too strong and dialects are not approved of. The program genre is also relevant; in talk shows and regional programs, regional features are accepted, but not in the news. The underlying attitudes are marginally more negative than the overt opinions, but follow the same pattern. Journalists often discuss linguistic norms and nuances and they are generally aware of their own attitudes and they are able to verbalize them. In spite of their positive attitudes towards regional traits, they do not allow them in their own broadcast speech. Their reported language use on air is significantly closer to the standard variety than their private language use. The study also reveals conflicting attitudes towards the Ostrobothnian regional varieties and the variety spoken in the Helsinki region. Both varieties generate negative associations to some extent, but whereas Ostrobothnian journalists proudly defend their own variety, we see a more humble approach from the journalists born in the Helsinki region.

1. Inledning

I mitten av 1990-talet blossade en debatt om svenskan i radio och tv upp i tidningen Hufvudstadsbladet (Hbl). En insändarskribent från södra Finland kritiserade hårt det (österbottniskt) dialektala och ”sjungande” uttalet hos en nyhetsredaktör i radio och ansåg att dialekter är olämpliga och irriterande i nyhetssändningar (Kärnä i Hbl 6.1.1995 och 13.1.1995). Insändarskribenten fick mothugg i flera svar, som betonade rikedomerna med olika dialekter och att det är intolerant att utgå från den egna varieteterna som den enda rätta. ”Om en liten språklig minoritet som vi finlandssvenskar inte står ut med de

få regionala språkvarieteter vi har utan måste stänga av radion när en nyhetsredaktörs språkmelodi avviker en aning från lyssnarens egen är ofördragssamheten faktiskt monumental” (Österblom i Hbl 13.1.1995). Debatten gick stundtals het och synliggjorde både radiomediets betydelse som språkmodell och attityderna till olika regionala varieteter. Även språkvetare deltog i debatten och en av insändarna avslutades med en framtidsförhoppning. ”Efter en eller två generationer har vi kanske alla vant oss vid att utan att knorra lyssna till den språkliga mångfald som är vår minoritets särart” (Tandefelt i Hbl 13.1.1995).

Det har nu gått 20 år sedan debatten och både radio- och tv-utbudet och redaktörskåren har blivit större och mer diversifierad. En allmän uppfattning är att regionala drag har blivit vanligare i etern, men att de ändå inte är lika vanliga som i Sverige. Där skedde en brytning 1976, då den första skåningen anställdes på de rikstäckande radionyhetererna (Jonsson 1982). I Finland kom en större förändring 1997 då ungdomskanalen Radio Extrem startade och genast från början tillät mer dialekter och regional variation än den dåvarande Riksradien. Under kanalens första verksamhetsår hördes flera redaktörer som använde sin dialekt som ett varumärke i programmen. Kanalens språk väckte irritation och i en tidningsartikel motiverar kanalchef Richard Nordgren strategin. ”Finlandssvenska låter inte lika överallt, och den nasala Helsingforssvenskan är bara en av många varianter” (Kronqvist 1999).

Publikens reaktioner på regionala drag i tv och radio har undersökts i några studier. Rundell (2010) jämför i ett masktest (matched guise-test) österbottniska och nyländska gymnasieelevers attityder till nyhetsuppläsare med regionalt färgat standardspråk och med neutralt standardspråk. Hon konstaterar att de österbottniska eleverna föredrar en nyhetsuppläsare med regionalt standardspråk, medan de nyländska eleverna föredrar en nyhetsuppläsare med neutralt standardspråk. Även informanterna i Mattfolks (2005) masktest uppvisar liknande preferenser i sin bedömning av fyra nyhetsuppläsare. I Mattfolks studie är det framför allt uppläsaren från huvudstadsregionen som är utslagsgivande. Hon rangordnas mycket högre av informanterna från huvudstadsregionen än av informanterna från Österbotten. I en uppföljning till masktestet bad Mattfolk (2009) en grupp språkexperter bedöma testläsarnas regionala bakgrund, vilket de hade svårt att klara av. Hennes jämförelse av språkexperternas preferenser och deras bedömning av nyhetsuppläsarnas regionala bakgrund visar däremot att experterna från Helsingfors föredrog nyhetsuppläsare de ansåg ha Helsingforssvenska drag i sitt språk, medan experterna från Österbotten föredrog nyhetsuppläsare som *inte* hade Helsingforssvenska drag i sitt språk (Mattfolk 2009:224–229). Detta tolkar Mattfolk som att informanterna undermedvetet

identifierar sig med röster från den egna regionen. Enligt Östman och Mattfolk (2011:78) godkänner österbottningar (eller östnylänningar) inte ett helsingforsiskt standardspråk som norm för finlandssvenskan och enligt Ivars (2012:126) resonemang är det ”den avslappnade variant man hör i regionalradion eller den populära livsstilsserien *Strömsö* på teve” som utgör modellen för dialekttalande österbottningars standardvarietet. Åsikterna om normen varierar således.

Speciellt för en språklig minoritet är det viktigt med etermedier på minoritetsspråket, för de ger språket prestige, visar språket i bruk och stärker språkgruppens identitet (Moring 2007, Moring m.fl. 2011), något som journalister i minoritetsmedier också anser (se t.ex. Markelin, Husband & Moring 2013:109–110). Även bland de finlandssvenska språkbrukarna är det en vanlig uppfattning att det är medierna, i synnerhet radio och tv, som styr språkutvecklingen idag (Gustafsson 2015:384). Journalisterna vid Svenska Yle anser att deras uppdrag både är att spegla den språkliga mångfald som råder i Svenskfinland och att skapa en modell för den talade finlandssvenskan (Stenberg-Sirén u.a.). Därför är det viktigt att studera deras åsikter om hur denna modell ska låta.

De finlandssvenska journalisterna har varit föremål för språkinriktade undersökningar tidigare. År 2012 gjordes en enkät bland finlandssvenska journalister om deras språkliga vardag; resultaten redovisas i Gustafsson (manus). Enkäten undersöker både redaktörernas privata och professionella språkliga miljöer och tar också upp dialekten som en språkform de använder i arbetet, men den går inte in på redaktörernas åsikter om dialekterna. Det gör däremot Rundell (2010) i sin analys av österbottniska radioredaktörers inställning till regionalt standardspråk i radionyhetererna. Via kvalitativa intervjuer med sex radioredaktörer visar hon hur de förhåller sig till sitt eget språk, hur de anpassar sitt språk i etern och hurdan respons de har fått från kolleger och lyssnare.

Föreliggande undersökning studerar såväl kvantitativt som kvalitativt finlandssvenska tv- och radiojournalisters syn på regionala drag, i vilken mån redaktörerna anser att det får eller bör höras varifrån tv- och radiojournalister kommer, hur redaktörerna hanterar sitt eget språk och vilka regionala varieteter som är mer tillåtna än andra. Därmed både breddar och fördjupar denna undersökning förståelsen för de normer och attityder som styr journalisterna i deras arbete och som skapar grunden för den språkmodell vi hör i finlandssvensk tv och radio.

1.1 Svenska Yles språkrekommendationer

Punkt 4 i Svenska Yles språkregler slår fast att redaktörernas regionala bakgrund gärna får komma fram, men att dialektala ord och uttryck bör användas endast i undantagsfall (*Röst och språk* 2006:2). I broschyren *Så talar och skriver vi på Svenska Yle* (2014) står det att den regionala bakgrunden gärna får höras. ”Det är en rikedom att det hörs att du är från exempelvis Västnyland eller Österbotten, men använd utpräglad dialekt endast i undantagsfall och efter moget övervägande. Det handlar om begriplighet – allt du säger ska kunna förstås av alla.”

Även i de äldre upplagorna av handboken *Röst och språk* tillåts regionala inslag, men inte i lika hög grad som i de nyare handböckerna. I upplagorna från 1993 och 2000 står det att Rundradions svenska språknämnd (RUSS) anser att det beträffande språkljuden och melodin ”får höras” från vilken landsända redaktörerna är (*Röst och språk* 2000:31; 1993:42), medan man i de nyare handböckerna lyfter fram att regionala drag är värdefulla och välkomna. I den äldsta upplagan, från 1982, ingår en artikel som förklarar dialekter som fenomen och som betonar massmediernas roll i att skapa positivare attityder till dialekter (*Röst och språk* 1982:38–41). Därtill finns ett utdrag ur programreglerna, som fastslår att ”det bästa radiospråket är finlandssvenskt riksspråk utan påfallande provinsiell färg” och att detta speciellt gäller riksprogrammen. Dialekter ska helst inte höras i riksprogrammen, medan de är mer tillåtna i regionalprogrammen (*Röst och språk* 1982:64–65).

1. Dialekt i riksprogrammet

Dialekterna berikar språket och är en levande del av det. I program som riktar sig till hela det svenska språkområdet bör dock Rundradions egna funktionärer inte tala dialekt eller starkt dialektfärgat språk. [...] Även här gäller dock regeln, att man inte bör våldföra sig på ett personligt språk om det följer den korrekta språknormen.

2. Dialekt i regionalprogrammen

I regionalprogrammen bör tillämpas samma huvudprinciper som i riksprogrammet. I detta sammanhang kan dock dialekt och landsdelsfärgat språk falla sig naturligare och förekomma oftare än i riksprogrammet. På det sättet tillförsäkras också dialekterna en erkänd plats i programutbudet. För språkförståelsen bland vissa lyssnarkategorier kan detta vara direkt nödvändigt, speciellt om de betraktar regionalprogrammet mer som sitt eget program än riksprogrammet. Också dialekten bör, när den används, talas korrekt.

Inställningen till regionala drag i eterspråket har alltså blivit mer positiv i de skrivna policydokumenten och språkrekommendationerna, även om dialekter ännu anses kunna vara obegripliga för delar av publiken och därför ska

användas endast i undantagsfall. Detta är också det officiella budskapet till publiken, vilket framgår av mediechef Carin Göthelids svar på en insändare som klagade över radiospråket. Hon betonar att normen för hur man talar i radio har förändrats och att radiospråket i regel inte ska vara dialektalt, men att de (radiocheferna?) numera anser att ”det är berikande och helt självklart att det får höras vilken region radioprataren kommer ifrån” (Göthelid i Hbl 12.8.2014).

1.2 Syfte och forskningsfrågor

Hur språket i radio- och tv-nyheterna låter undersöker jag i Stenberg-Sirén (2014) och Stenberg-Sirén (2015), medan denna studie fokuserar redaktörerna som skapar språket i radio och tv. Syftet är att undersöka Svenska Yles redaktörers åsikter om regionala drag i radio- och tv-språket, deras bedömning av sitt eget språk, deras självrapporterade beteende i eter och de underliggande attityder som kan skönjas i deras svar. Resultaten jämförs med olika bakgrundsfaktorer samt med Svenska Yles språkrekommendationer. Syftet kan sammanfattas i följande forskningsfrågor.

1. Vilka åsikter har redaktörerna vid Svenska Yle om regionala drag i radio- och tv-språket?
2. Hur bedömer redaktörerna mängden av regionala drag i sitt eget språk? Lyfter de fram eller tonar de ner de regionala dragen i eter?
3. Vilka är de underliggande attityderna till regionala drag?
4. Hur samverkar redaktörernas åsikter, attityder och språkliga beteende och vilka bakgrundsfaktorer förklarar resultaten?

2. Att undersöka språkliga attityder, åsikter och beteende

Att definiera begreppet *attityd* är inte enkelt och därför är det skäl att reda ut de väsentligaste begreppen för denna undersökning. Här använder jag mig av Bijvoets (2013:126), Garretts (2010:30–35), Garrett, Coupland och Williams (2003:9–11) och Bakers (1992:13–17) definitioner. Attityder är latent, de är ofta omedvetna och ligger under ytan, och kan vara svåra att verbalisera. Garrett, Coupland och Williams (2003:2–3) definierar attityder som ”an evaluative orientation to a social object”. De förklarar att en attityd är ett inlärt värderande förhållningssätt till ett socialt objekt, men att det är en rätt stabil och bestående inställning, som kan identifieras och i viss mån mätas. Wilson, Lindsey och Schooler (2000) gör skillnad mellan *implicita*

och *explicita* attityder, där de *implicita* ofta hänger med från barndomen, och de *explicita* kan läras in senare. Enligt dem är det möjligt att ha två attityder samtidigt, till exempel om man medvetet försöker ersätta en tidigare inlärd negativ attityd med en positiv. Den tidigare, *implicita* attityden finns ändå kvar i minnet och kommer fram under vissa förutsättningar.

En allmänt vedertagen uppdelning av begreppet attityd är i *kognitiva*, *affektiva* och *konativa* komponenter. Den kognitiva aspekten innebär att attityder innehåller uppfattningar och föreställningar om objektet, den affektiva aspekten innebär att man förhåller sig känslomässigt till objektet och den konativa aspekten kopplar attityder till beteende, så att man utgående från attityderna kan förutse hur vi kommer att agera. Enligt många forskare är den affektiva aspekten den mest centrala för attityden (Bijvoet 2013:124), medan kopplingen till beteende är mera ifrågasatt.

Det begrepp som ligger närmast attityder är *åsikter*. Många använder termerna synonymt, medan t.ex. Baker (1992:14) anser att åsikter (eng. *opinions*) är kognitiva och saknar affektiva komponenter. Baker anser också att åsikter kan formuleras med ord, verbaliseras, medan attityder är underliggande och svårare att beskriva. Mattfolk (2011:39) talar om *explicita åsikter* och *implicita attityder* och jag tar fasta på den distinktionen. Här används begreppet åsikter för de uttalade synpunkter som informanterna för fram, medan jag via en tolkning av åsikterna försöker synliggöra de underliggande attityderna. Det går ändå inte att dra någon klar skiljelinje mellan åsikter och attityder, utan de går båda in i varandra.

Attityderna har alltså en beteendemässig komponent, men kopplingen mellan attityd och beteende är ifrågasatt. Garrett, Coupland och Williams (2003:7–9) poängterar att attityder och beteende inte nödvändigtvis går hand i hand, utan att det kan finnas många orsaker till att personer inte agerar i enlighet med sina attityder. Beteendet kan styras till exempel av olika regler eller av trycket i sociala sammanhang. Jag undersöker informanternas beteende i form av deras självrapporterade uppgifter om hur de anpassar sitt språk i etern. Såsom med attityderna kan det finnas olika orsaker till att informanternas självrapporterade beteende skiljer sig från det verkliga beteendet. De kan vilja förmedla en viss bild av sig själva, de kan rapportera ett beteende de önskar att de hade eller så kan de ha en bristfällig bild av sitt eget beteende. Det faktiska beteendet ingår inte i denna analys, utan fokus ligger på självrapporteringen och vad den berättar om de underliggande attityderna.

2.1 Undersökningsmetod

Jag samlade in redaktörernas åsikter i oktober 2014 via ett elektroniskt frågeformulär.¹ Undersökningen marknadsfördes en vecka innan utskicket via en intervju med mig på Yles intranät. Informationen om undersökningen och länken till frågeformuläret skickades ut per e-post via Svenska Yles språkvårdares adresslista samt via Svenska Yles interna Facebookgrupp och borde därmed ha nått alla som arbetar på svenska vid Yle. Efter en vecka skickades en påminnelse per e-post och i slutet av samma vecka skrev jag in en slutlig påminnelse i Facebookgruppen. Under tiden enkäten låg ute pågick samarbetsförhandlingar vid Svenska Yle, som stod inför en organisationsförändring. Detta kan ha påverkat viljan att svara på enkäten – i båda riktningarna. En del kanske inte orkade med något extra i en tid av oro över sin arbetsplats, medan andra kanske ville visa sig duktiga eller var tack-samma över ett litet avbrott i rutinerna.

Enkäten innehöll 39 frågor indelade i fem olika kategorier. Den första kategorin handlar om redaktörernas kunskap och åsikter om de direktiv och rekommendationer för språket som finns inom Svenska Yle samt om redaktörernas erfarenheter av språkstödet.² Den andra kategorin handlar mera konkret om uttal, om uttalsrekommendationer och om redaktörernas syn på sitt eget uttal. Frågorna i den tredje kategorin behandlar regionala drag i språket och i den fjärde kategorin finns frågor om Yles och redaktörernas roll och ansvar för svenskan i Finland. Den femte och sista kategorin samlade in bakgrundsuppgifter om redaktörerna. 25 av de 39 frågorna är flervalfrågor, men det fanns en möjlighet att skriva in fria kommentarer vid nästan alla. Inga frågor var obligatoriska. Det faktum att jag tidigare själv arbetat vid Svenska Yle bör nämnas. Det är en fördel att många av informanterna känner (till) mig och därmed kan tänkas vara mera benägna att svara på frågorna, medan en nackdel kan vara att de kanske försöker styra sina svar enligt hur de tror att jag vill ha dem.

Jag valde att göra en enkätundersökning, eftersom jag ville nå en större grupp redaktörer. Genom att erbjuda färdiga alternativ till de flesta frågorna, gjorde jag enkäten snabb och enkel att fylla i, men tack vare att varje fråga hade ett fält för tilläggskommentarer var det möjligt för informanterna att precisera sina svar. Fördelen med en enkätundersökning är att man når en

---

¹ Tack till universitetsläraren Christian Starck vid Helsingfors universitet för hjälp med att bygga upp enkäten, formulera frågorna och svarsalternativen och för värdefulla insikter i hur enkätundersökningar fungerar bäst. Tack också till språkstödet Minna Levälähti på Svenska Yle för språkgranskning och kommentarer på enkätfrågorna.

² Språkstödet kallas den språkvårdare som arbetar med språkfrågor på Svenska Yle, ger respons på redaktörernas språk, svarar på frågor och ordnar utbildningar.

större grupp informanter och att svaren är lättare att samköra och jämföra än intervjusvar (Garrett, Coupland och Williams 2003). En nackdel med enkätundersökningar är att frågorna kan feltolkas av informanterna, vilket ofta kommer fram först i analyskedet.

En kritisk punkt är valet av termer, eftersom många termer kan vara värdeladdade eller tolkas olika av informanterna. Till exempel valde jag att i huvudsak använda begreppet *regionala drag* i eterspråket, eftersom det enligt min tolkning kan anses innebära allt från små nyanser till klart dialektala drag. Termen *dialekt* använde jag endast som motpol till *neutralt standardspråk* på en skala i frågor där informanterna ombads bedöma sitt eget språk. Informanterna använder däremot ofta ordet *dialekt* då de talar om eterspråket och det kan finnas skillnader i hur informanterna har tolkat frågorna, beroende på om de utgått från en tydlig dialekt eller svagare regionala drag.

Inte heller begreppet *standardspråk* är entydigt, vilket man ser i informant I37K81:s kommentar.

Jag kommer från Jakobstad har därför en del uttal som genast avslöjar mig, till exempel mitt U, som enligt många låter som ett Y. Jag pratar någon sorts "standard-svenska", men absolut inte "högsvenska" eftersom jag gärna låter mitt uttal komma fram. Jag har också flera gånger fått komplimanger av lyssnare som tycker om när de hör lite dialekt i etern. (Informant I37K81)³

Informanten kontrasterar *standardsvenska* mot *högsvenska*, där hon tydligen anser att standardsvenska kan innehålla regionala uttalsdrag, medan högsvenska inte gör det. Nationalencyklopedins definition av *högsvenska* kopplar termen speciellt till finlandssvenska och påpekar att ordet sällan används nuförtiden.⁴ Inom språkvetenskapen har *standardspråk* blivit den etablerade termen för ett neutralt, skriftspråknära talspråk (Tandefelt manus), medan *högsvenska* fortfarande används i vanligt talspråk (Leinonen 2015, 127–128). I enkätfrågorna används genomgående termen *standardspråk*.

Beteendet och åsikterna undersöker jag via direkta frågor, både flervalfrågor och öppna frågor, medan analysen av attityderna framför allt bygger på svaren på de öppna frågorna och på de fria kommentarerna. Det finns totalt 202 kommentarer som nämner regionala drag och av dessa innehåller 134 en värdering eller ett ställningstagande. Jag jämför beteendet, åsikterna

---

³ Kommentarererna är direkta citat och inga språk- eller skrivfel ändras i dem. Kodningen av informanterna förklaras i avsnitt 2.2.

⁴ En sökning i finlandssvenska texter i Språkbankens korpus Korp visar däremot att ordet *högsvenska* förekommer 83 gånger, *standardsvenska* 58 gånger och *standardspråk* 44 gånger.

och attityderna med varandra och diskuterar dem utgående från olika bakgrundsfaktorer och Svenska Yles språkrekommendationer.

2.2 Informanterna

Totalt besvarade 93 personer enkäten, vilket utgör ungefär 25 procent av alla anställda på Svenska Yle. Informanterna har olika uppgifter och alla är inte tv- eller radioredaktörer, utan arbetar till exempel med översättning, administration eller i en chefsroll. Av praktiska skäl kallar jag dock dem alla för redaktörer eller journalister. Den äldsta informanten är född 1950 och den yngsta 1989. 60 procent av informanterna är kvinnor och 40 procent män, jämnt fördelat över ålder (se figur A i bilaga 1). Informanternas utbildningsnivå är hög: 84 procent har studerat vid ett universitet eller en yrkes-högskola. Hälften av informanterna har journalistikstudier i bagaget (se figur B i bilaga 1) och en tydlig skiljelinje går i mitten av 1970-talet: av informanterna födda 1975–1989 har 79 procent studerat journalistik. Exakt samma mönster ser man i de finlandssvenska journalisternas utbildningsnivå överlag (Slotte 2008).

Cirka hälften av informanterna bor i huvudstadsregionen och resten utspritt i olika regioner i Svenskfinland. Informanterna kan betraktas som rörliga; nästan 80 procent har flyttat till en annan ort. Den tydligaste trenden man kan se är en rörelse från Österbotten till huvudstadsregionen, vilket illustreras i figur C i bilaga 1. Man ser också en förändring i informanternas hemspråk. Figur D i bilaga 1 visar att 39 informanter talat en dialekt hemma som barn, men endast 25 gör det nu i vuxen ålder.

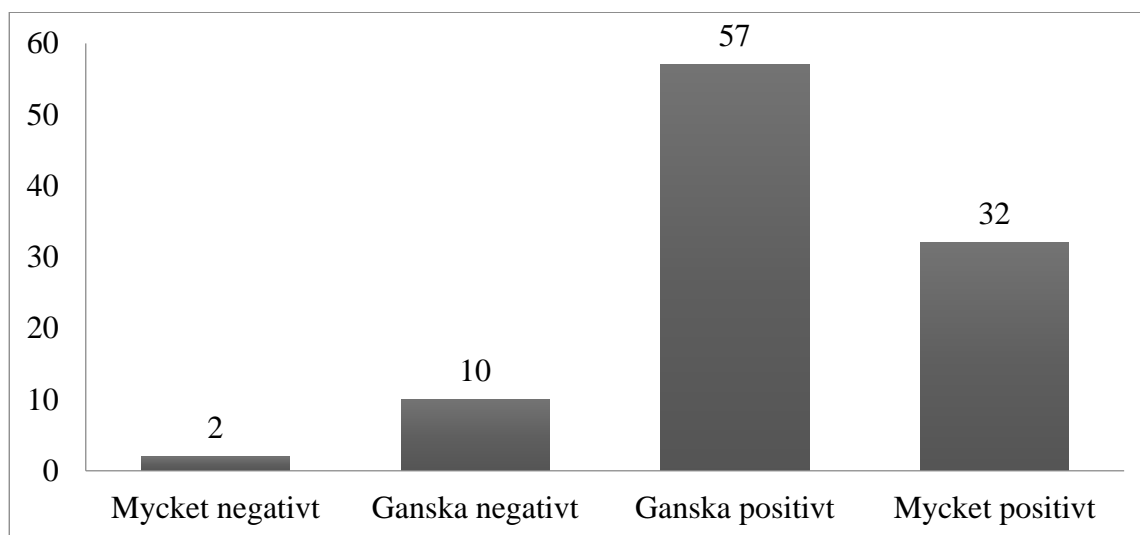
Informanterna utgör ett gott sampel i och med att de har en jämn spridning över redaktioner, ålder, hemort, arbetshistoria på Yle och arbetsuppgifter. Värt att notera är dock att endast 4 informanter har uppgett Radio Extrem som primär utgivningskanal, vilket betyder att kanalens redaktörer är underrepresenterade. Orsaken till detta är naturligtvis svår att belägga, men en förklaring kan ligga i personalpolitiken. En förhållandevis stor andel av Extrems personal arbetar med frilansavtal eller som timanställda och vill därför knappast lägga tid på undersökningar av det här slaget, som ligger utanför deras arbetsuppgifter. Redaktörerna på Radio Extrem är också yngre än redaktörskåren i gemen, vilket kan ha en betydelse för intresset för dylika undersökningar, men det är däremot inte liktydigt med ett bristande intresse för språkfrågor.

I de följande avsnitten redovisas resultaten från enkätundersökningen enligt tematiska helheter: först åsikterna, sedan det självrapporterade beteendet och slutligen attityderna. För varje fråga redovisas separat vilka infor-

manterna är, eftersom jag för en del frågor väljer bort till exempel sådana som inte hördes i etern när undersökningen gjordes. Det kvantitativa materialet är begränsat, men jag gör ändå några statistiska analyser för att visa på signifikansen för olika resultat och korrelationer mellan olika variabler.⁵ I huvudsak är analysen dock kvalitativ utgående från informanternas kommentarer och svar på öppna frågor. Kommentarererna är alltid direkta citat och inga skriv- eller språkfel har rättats. Informanterna är anonymiserade och kodade med I för informant och ett nummer, bokstaven M för man och K för kvinna och födelseår, enligt modellen I24K76.

3. Informanternas åsikter om regionala drag i eterspråket

Informanterna uppmanades bedöma om det är positivt eller negativt att redaktörernas regionala bakgrund hörs i etern med svarsalternativen *mycket negativt*, *ganska negativt*, *ganska positivt* och *mycket positivt*. Resultaten redovisas i figur 1, där $N = 93$. Statistiska analyser visade att det inte finns signifikanta korrelationer mellan åsikterna och olika bakgrundsfaktorer. En korrelationsanalys utfördes för att undersöka om åldern påverkar åsikterna, ett oberoende *t*-test genomfördes för att granska om mäns och kvinnors åsikter skiljer sig från varandra och envägs variansanalyser gjordes för att utreda om hemspråket eller hemorten påverkar åsikterna, men inga korrelationer var signifikanta.

Figur 1. Informanternas åsikter om att redaktörernas regionala bakgrund hörs i etern ($N = 93$). Svaren anges i procent. En informant svarade "ingen skillnad".

⁵ Ett varmt tack till postdoktorala forskaren Laszlo Vincze vid Helsingfors universitet för ovärderlig hjälp med de statistiska beräkningarna.

Ungefär en tredjedel av informanterna är *mycket positiva* till regionala drag i eterspråket. De tycker att regionala varieteter gärna kunde förekomma ännu mera, såsom i medier i Sverige. Några påpekar att regionala drag förr var bannlysta i de finlandssvenska medierna, men att inställningen till dem nu är liberalare. De positiva anser att de regionala inslagen stärker den finlandssvenska identiteten, ger lokalfärg och berikar språket.

För att kunna identifiera sig med det finlandssvenska måste man få identifiera sig med det språk som låter som ens egna regionala bakgrund. (Informant I24K80)

Endast 12 procent uppger att det är *ganska* eller *mycket negativt* att regionala drag hörs i eterspråket. Bland dem finns en del klart affektiva kommentarer, såsom hos informant I70K71.

Så länge man bara kan ana, att den här redaktören är österbottning eller den här redaktören är från huvudstadsregionen är det okej. Men när det blir allt för tydligt, när u-ljud blir y-ljud, när det hörs knarr i slutet av varje ord...då är det irriterande. (Informant I70K71)

Men det finns också en mer ideologisk syn, uttryckt av informant I28K76 som en oro över att svenskan i Finland är skör och att standardspråket därför borde värnas om.

Tudelad här - blir själv lite störd på att uttryckligen svenska dialekter hörs i bakgrunden, (oavsett om skillnadska el åboländska), jag fäster mig vid det, i stället för att lyssna på budskapet. Kanske för att jag upplever att svenskan i Finland är så skör, att vi borde vara måna om ett visst standardspråk? Samtidigt tycker jag att finska Yle har en alltför nazi inställning, de godkänner enbart en viss mall (låter det som) även om en språkgrupp på nästan 5 miljoner kunde må bra av att höra lite variation, utan att standardspråket tar skada... (Informant I28K76)

Den allra största gruppen anser att det är *ganska positivt* att regionala drag hörs, men med vissa begränsningar. Jag har grupperat åsikterna enligt tema och analyserar dem nedan.

3.1 Regionala drag – inom rimliga gränser

Flera informanter poängterar att det regionala inte får höras för mycket, eftersom det då börjar störa lyssnandet eller blir svårt att förstå. Många säger sig acceptera regional prosodi, men anser att dialektala ord eller uttryck bör undvikas.

Regional intonation och betoning upplever jag som positiv inom rimliga gränser. Renodlad dialekt passar mindre bra (när det gäller redaktörer). (Informant I22M58)

Det finns många av den här sortens kommentarer av informanter från olika håll i landet och med olika bakgrund. De är också spridda runt om i organisationen och representerar inte någon speciell grupp. Många använder ordet *gräns* i sina svar, till exempel ”inom rimliga gränser” eller ”gränsen går vid”. Det är alltså underförstått att det kan bli för mycket regionala drag, och att det i så fall är negativt. Ofta kopplas graden av regionala drag ihop med förståelse; hela publiken måste kunna förstå det som sägs och kraftiga regionala eller dialektala drag kan stänga ute en del av publiken. Majoriteten av de informanter som nämner de potentiella problemen med förståelse kommer från södra Finland och en del av dem nämner uttryckligen att österbottniska varieteter kan vara svåra att förstå.

3.2 Regionala drag – i regionala program

Såväl riksredaktörer som regionredaktörer upplever att regionala drag är mer tillåtna i regionala program. Kontexten har alltså betydelse för hur stor mängd regionala inslag informanterna anser vara lämplig. I regionala program tillåts också dialektala ord och uttryck, något som många annars protesterar mot. Det är en viktig del av identifikationen och gemenskapen med publiken att det regionala hörs, anser informant I40M70 som är regionredaktör.

Regionala skillnader måste få höras. Språket ska vara vårdat men inte så stelt och strömlinjeformat att det inte går att variera i regionerna. Varför är det så viktigt att vi säger //KAARIS// då Karisborna själva säger "KARIS//? (Informant I40M70)

I *Röst och språk* (2000:49) poängteras att kraven på ett gott språk är lika stora i de regionala nyheterna som i riksnyheterna. Ett gott språk är en del av trovärdigheten, som inte får tummas på. Däremot framhålls att dialekter och regionala ord och uttryck är viktiga delar av regionens identitet och därför får de gärna höras, i någon mån. En viktig poäng är dock att det även inom en region kan finnas stora skillnader mellan dialekterna och att inslagen måste kunna förstås av alla. Till exempel märkte Lindblad (1985:29–30) klara skillnader mellan språkbruket och inställningen till regionalt språk vid olika lokalradiostationer i Sverige. Radio Gotland, med ett relativt litet sändningsområde, framhävde den lokala dialekten och cirka 35 procent av talet i kanalen var regionalt färgat. Radio Västerbotten, som täckte ett stort geografiskt område, hade endast 20 procent lokala drag i språket. Avvikelse-

serna från riksspråket där gällde främst satsintonationen och enskilda språkljud, till exempel diftonger.

Informanterna vid Svenska Yle nämner att det är vanligt att intervju personer talar en dialekt eller använder tydliga regionala drag då de intervjuas i regionala program. I sådana fall anpassar många informanter sitt språkbruk till intervjupersonens språk. Det är ett sätt att komma intervjupersonen närmare, att befinna sig på samma nivå och skapa en bättre kontakt. Samma fenomen ser också Gustafsson (manus) i sin undersökning av finlandssvenska journalisters språkliga vardag. Drygt en fjärdedel av hennes informanter uppger att de använder dialekt ofta eller ibland i intervjusituationer. Värt att notera är dock att även tidningsreportrar har svarat på Gustafssons enkät, och behovet av att tala standardspråk är antagligen mindre då samtalet inte bandas för en tv- eller radiosändning.

3.3 Regionala drag – inte i nyheterna

Acceptansen av regionala drag i eteren är tydligt genrebunden. Många informanter anser att nyheterna inte får innehålla regionala drag, utan att de bör vara så neutrala som möjligt. Ett regionalt färgat uttal i nyheterna ”stör” och tar bort fokus från innehållet.

Beror på programmet. Är det nyheter vill jag höra ett neutralt och lättuppfattligt språk, är det flödesradio så tycker jag också det är roligt med mer personliga röster med t.ex. dialektala inslag. (I65M83)

Nyheterna måste vara tillgängliga för alla och lätta att uppfatta, vilket informanterna upplever att de inte nödvändigtvis är ifall nyhetsredaktörerna har för mycket regionala drag i sitt språk. Det är också flera redaktörer som uppger att de tonar ner det regionala specifikt i nyheterna. Även lyssnarna förväntar sig regionalt neutrala nyheter. Informanterna i Mattfolks (2005: 184–186) undersökning framhåller att de vill att nyheterna ska vara regionalt neutrala och informanterna i Tandefelts (2007:37) undersökning anser att tv- och radiojournalisterna ska undvika dialektala ord och uttryck (programgenren specificeras inte).

3.4 Regionala drag – inte rätt och korrekt

Ett annat tema som framträder i flera kommentarer är att eterspråket måste vara korrekt och normenligt, och att dialekter och regionala varieteter inte är det. Informanterna förhåller sig positivt till regionala drag, bara språket är

korrekt – ett ord som används av väldigt många informanter i detta sammanhang. Regionala drag kopplas ihop med slarvigt språkbruk överlag.

Det är okej att det hörs att man är från Västnyland eller Österbotten,, men det får inte bli för mycket dialekt för det är också otroligt irriterande. Vi pratar inte korrekt på dialekt, så om vi svänger över till dialekt så försvinner ju en del av vårt uppdrag vad gäller språket - att värna om svenskan. (Informant I31K69)

I svaren framkommer åsikter om att dialekter innehåller inkorrekta lexikala och morfologiska element och att uttalet inte alltid följer reglerna. Uttalet måste vara förståeligt, men även ”rätt”.

3.5 Regionala drag – som humoristiska inslag

Dialektala drag anses tillåtna om de används som humoristiska inslag. Ett dialektalt uttal eller enskilda ord och uttryck på dialekt får användas för att understryka något, som ett humoristiskt inslag eller för att skapa en viss effekt.

Det får gärna höras, men dialekt får man inte tala i etern - men visst får man skämtsamt emellanåt dra till med något dialektalt uttryck (Informant I94K65)

Men det regionala kan också ha motsatt effekt. Ett regionalt uttal kan uppfattas som komiskt på ett negativt sätt.

Jag tycker inte om att Ortsnamn som t.ex. Karis uttalas på annat sätt än "Kaaaris". Jag tycker det är inkonsekvent om man ibland säger "Karis", medan man t.ex. inte uttalar andra orter dialektalt. Bara för att flera människor klarar av att säga Karis än t.ex. Borrrgå med östnyländskt r så behöver man inte göra det. Det blir komiskt o nedsättande. (Informant I73K71)

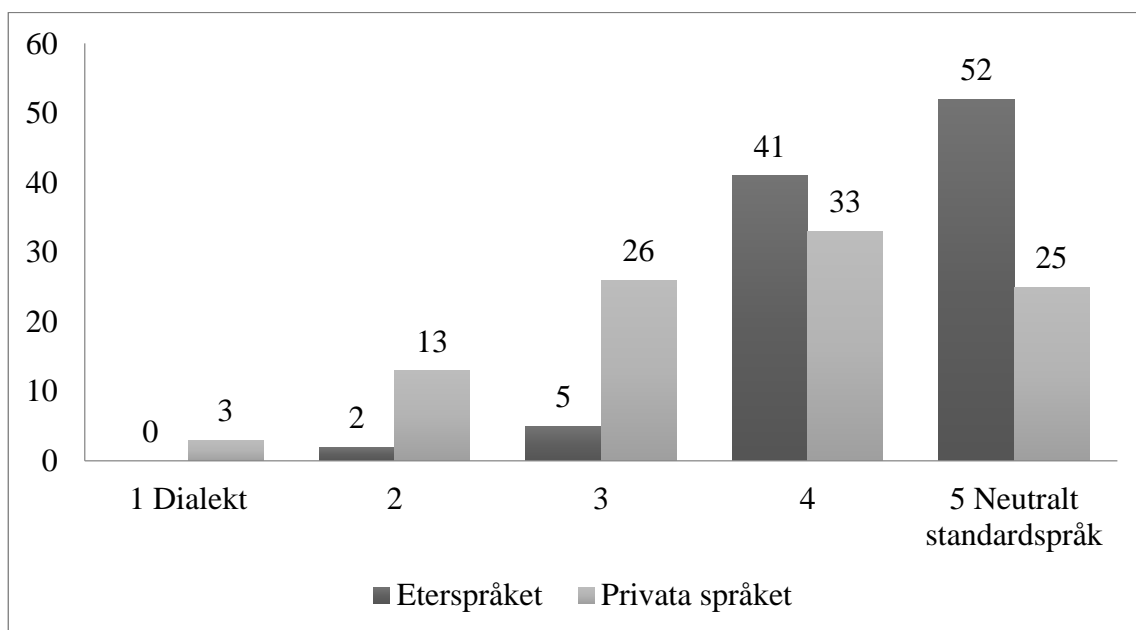
Sammantaget visar analysen av informanternas åsikter att de förhåller sig positivt till att reportrarnas regionala bakgrund hörs, men att de upplever att de regionala dragen kan bli störande för publiken om de är för starka eller förekommer i fel sammanhang.

4. Självrapporterat beteende och uppfattningar om regionala drag i det egna språket

De flesta informanter är mycket medvetna om sitt eget språk och hur de vill att det egna eterspråket ska låta. Nästan alla anpassar sitt språkbruk till en

viss grad då de talar i programmen. Det handlar om de specifika krav som kontexten ställer, till exempel talar de extra klart och tydligt, artikulerar väl, lägger vikt på att betoningarna blir naturliga och försöker ha ett ledigt men korrekt språk. De skalar också bort slang samt finska och engelska ord ur sitt eterspråk.

Jag bad informanterna bedöma sitt eget språk och sitt beteende i tv och radio. På en skala från 1 till 5, där 1 är dialekt och 5 neutralt standardspråk, placerade de in både sitt privata språk och sitt eterspråk. Fördelningen illustreras i figur 2, där endast informanter som har sådana arbetsuppgifter att de vid undersökningstillfället hördes i etern ingår (två av dem har inte svarat på frågan, så $n = 61$). På detta sätt utelämnar jag informanter i olika stödfunktioner, vilket gör det möjligt att jämföra informanternas privata språkbruk och deras språkbruk i tv och radio mer tillförlitligt.

Figur 2. Informanternas bedömning av graden av dialekt och neutralt standardspråk i eterspråket och i det privata språkbruket ($n = 61$). Svaren är i procent.

Nästan alla informanter placerar sitt eterspråk mycket nära det neutrala standardspråket. Av de informanter som talar i etern har 93 procent valt 4 eller 5 på skalan, med andra ord mycket normenligt och standardnära. Gällande det privata språkbruket placerar informanterna sig en aning bredare över skalan och cirka 16 procent har uppgett en dialektnära varietet (nummer 1 eller 2) som sitt privata språk och 26 procent har placerat sig i mitten. Eterspråket är betydligt mer standardnära än det privata språket och en korrelationsanalys visar en signifikant och medelstark korrelation mellan privat språk och eter-

språk⁶. Ju mer regionala drag journalisterna har i sitt privata språk, desto mer regionala drag har de i sitt eterspråk. Ett beroende *t*-test visar att journalisterna använder dialektalt språk mycket oftare i privatlivet än i etern.⁷

Det är inte bara det språk man talar hemma som påverkar yrkesspråket, utan det finns även andra faktorer som påverkar informanternas språkbeteende i etern. Två modererade regressionsanalyser kördes för att undersöka om det finns andra faktorer som inverkar på hur privatspråket påverkar eterspråket. I en modererad regressionsanalys undersöker man den effekt som en variabel har på en annan, då den modereras av en tredje variabel (Hayes 2013). I det här fallet undersöks om födelseregionen eller informanternas kunskap om Yles språkdirektiv påverkar (modererar) privatspråkets effekt på eterspråket. Eftersom få informanter är födda i Åboland, Västnyland och Östnyland, utelämnades de från analysen, för att säkerställa tillräckligt hög statistisk styrka. Här inkluderas alltså enbart de informanter som är födda i Österbotten eller i huvudstadsregionen och som vid undersökningstillfället hördes i etern ($n = 39$). I den första regressionsanalysen användes födelseregionen (Österbotten eller huvudstadsregionen) som modererande variabel och i den andra regressionsanalysen användes redaktörernas kunskap om Yles språkdirektiv som modererande variabel.

Regressionsanalysen med födelseregion som moderator var signifikant och förklarade 28 procent av variansen i eterspråket.⁸ Interaktionen mellan privatspråket och regionen var signifikant⁹; det privata språkets effekt var stor och signifikant för informanter födda i huvudstadsregionen¹⁰, men liten och icke signifikant för informanter födda i Österbotten¹¹. Resultaten illustreras i figur 3. Observera att värdena i figurerna 3, 4 och 5 är omvända jämfört med enkätfrågan, så att värde 1 är neutralt standardspråk och värde 5 är dialekt. Detta har gjorts för att tydligare åskådliggöra resultaten.

---

⁶ $r(61) = .50, p < .001$.

⁷ För regionala drag i privatspråket är $M = 2.38$ och $SA = 1.10$ och för regionala drag i etern är $M = 1.56$ och $SA = .67$, $t(60) = 6.69$ och $p < .001$; effekten är stor, $\eta^2 = .43$.

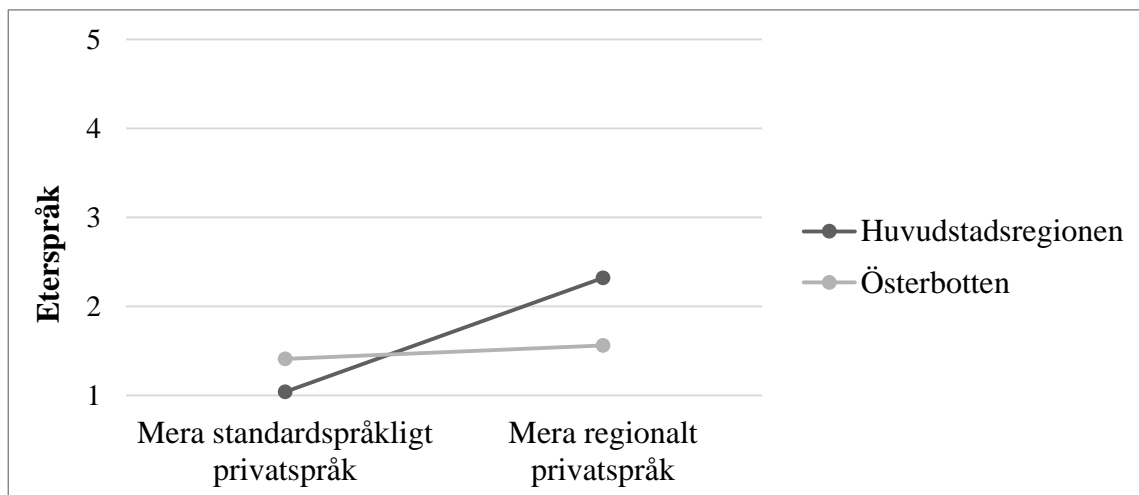
⁸ $R^2 = .28, F(3, 35) = 4.62, p < .001$

⁹ $B = -.51, p < .05$

¹⁰ $B = .58, p < .01$

¹¹ $B = .07, p = .54$. Den partiella regressionskoefficienten mellan region och eterspråk var $B = -.19, p = .34$, och mellan privatspråk och eterspråk var $B = .29, p < .01$.

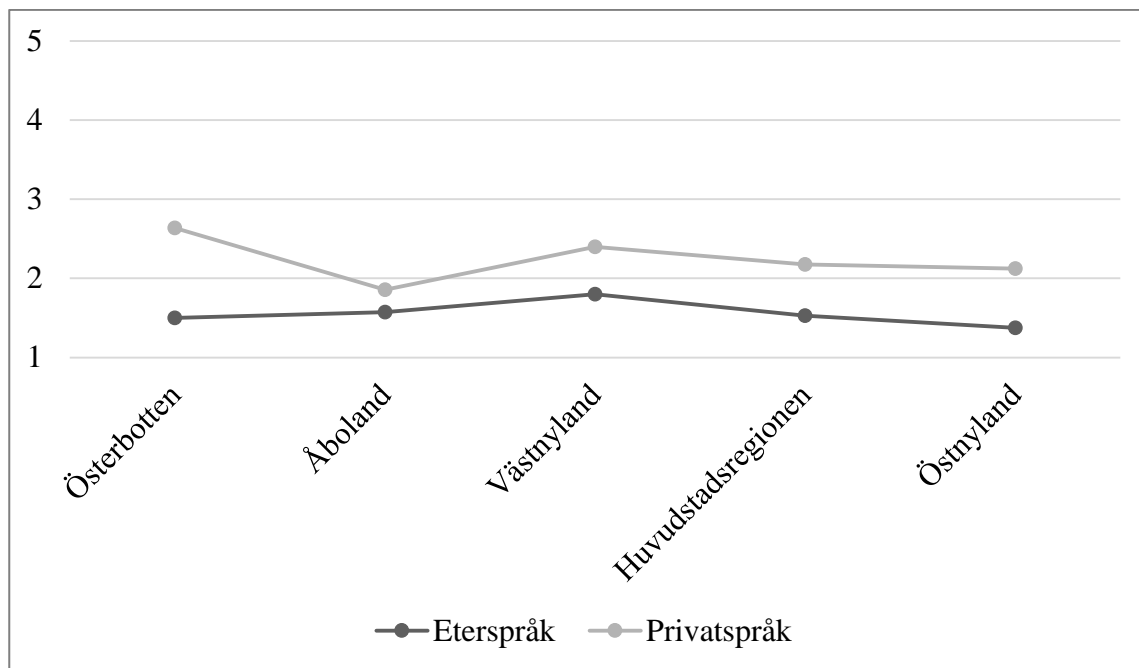

Figur 3. Beräknat värde av eterspråket baserat på privatspråk och region. X-axeln visar graden av regionala drag i privatspråket.¹² Högre värde på y-axeln visar mer användning av regionala drag i etern. Enbart informanter som är födda i Österbotten eller huvudstadsregionen och som hörts i etern är inkluderade ($n = 39$).

Modellen visar att det privata språket påverkar eterspråket för dem som är födda i huvudstadsregionen, men inte för dem som är födda i Österbotten. Det betyder att regionala drag i det privata språket följer med till eterspråket för dem som är födda i huvudstadsregionen, medan de som är födda i Österbotten anser att de inte låter regionala drag höras i eterspråket. Många av österbottningarna har en dialektal bakgrund och det är möjligt att de gör en större skillnad mellan det privata språkbruket och yrkesspråket. Informanterna från huvudstadsregionen har också regionala drag i sitt språk, men deras språkvarietet ligger ändå närmare standardspråket och anpassningen blir därmed inte så tydlig och medveten.

En multivariat variansanalys genomfördes på svaren från alla som hördes i etern vid undersökningstillfället ($n = 59$) för att kontrollera skillnaderna mellan det privata språket och eterspråket enligt den region informanterna är födda i. Resultaten nådde däremot inte signifikans på grund av liten statistisk styrka, som en följd av att det fanns för få informanter från vissa regioner. I figur 4 ser man dock att eterspråket ligger närmare det neutrala standardspråket (1 på y-axeln) i alla regioner och att skillnaden till det privata språket ser ut att vara störst bland informanter födda i Österbotten och minst bland informanterna födda i Åboland.

¹² På x-axeln innebär värdet ”mera standardspråkligt privatspråk” det genomsnittliga värdet av privatspråket bland dem som har ett mer standardspråkligt privatspråk än genomsnittet och värdet ”mera regionalt privatspråk” det genomsnittliga värdet av privatspråket för dem som har mera regionala drag i sitt privata språk än genomsnittet.

Figur 4. Figuren visar medeltalen av språkanvändning i etern och i privatlivet enligt informanternas födelseregion. På y-axeln är 1 standardspråk och 5 dialekt ($n = 59$).

Av dem som hördes i etern vid undersökningstillfället och som har svarat på frågan har 23 uppgett att de talar neutralt standardspråk såväl privat som i etern, båda språkformerna ligger med andra ord på nivå 1 eller 2 i figuren ovan. Den regionala fördelningen är förhållandevis jämn, med undantag av Åboland: av de 7 åboländska informanterna har 5 valt samma, standardnära alternativ för både privatspråket och eterspråket.

Totalt 26 informanter uppger att eterspråket är en aning mer standardnära än det privata språket, med en skillnad på en nivå. För 24 av dessa är eterspråket på en av de två mest standardnära nivåerna och det privata språket på följande nivå. Även här är den regionala fördelningen jämn. Två har valt mittenalternativet (nivå 3) för eterspråket, med det privata språket på nivå 4.

Av de 10 som gör större skillnad mellan eterspråket och det privata språket, så att det privata språket ligger minst 2 nivåer under eterspråket, är däremot hälften från Österbotten. Alla i den här gruppen har valt ett av de två mest standardnära alternativen för eterspråket, medan det privata språket ligger i mitten eller i den dialektala ändan av skalan. Man ser tydligt att personer födda i Österbotten har mera dialektala drag i sitt privata språk än informanterna från andra regioner.¹³ En informant har uppgett att han pratar dialektalt såväl i etern som privat och kommenterar att han ”räknar Hesa-

¹³ En informant har uppgett att hans eterspråk är snäppet mer dialektalt än det privata språket, vilket han förklarar med att han talar standardsvenska med sin sambo och väljer att lyfta fram dialekten som effekt i etern.

slang som dialekt”, vilket ger en fingervisning om att personerna från huvudstadsregionen inte nödvändigtvis ser sin varietet som standarden (se även avsnitt 5.2).

Min tolkning av dessa uppgifter är att skillnaden mellan det privata språket och eterspråket är störst för informanter födda i Österbotten och att de anpassar sitt språk mera då de talar i etern. Informant I53K72, född i Österbotten och numera bosatt i Helsingfors, beskriver sig själv som tvåspråkig.

Min dialekt är ett särskilt språk, ett annat språk. Använder i huvudsak standardspråk, förutom i min ursprungsfamilj och med några andra nära personer från samma dialektområde. (Informant I53K72)

De österbottningar som anpassar sitt språk mest är födda på 1970-talet och 1980-talet och de flesta av dem har inte arbetat mer än 5 år på Yle. Den stora anpassningen kommer med andra ord tidigt i karriären och ger en fingervisning om hur stark den upplevda standardsvenska normen är.

Informanterna tillfrågades också om hur väl de känner till Svenska Yles språkdirektiv. När denna variabel sätts in i den modererade regressionsanalysen med informanter från Österbotten och huvudstadsregionen som hörs i etern ser vi att också denna faktor har en signifikant modererande effekt. Regressionen förklarar 46 procent av variansen i eterspråket¹⁴. Interaktionen mellan privatspråket och kunskapen om språkdirektiven är signifikant¹⁵; för de journalister som säger sig känna till språkdirektiven dåligt är privatspråkets effekt på eterspråket stor och signifikant¹⁶, medan för de journalister som säger sig känna till språkdirektiven bra är privatspråkets effekt på eterspråket liten och inte ens signifikant¹⁷. Som vi ser i figur 5 har det privata språket en större effekt på eterspråket för de journalister som känner till språkdirektiven sämre, så att regionala drag i privatspråket återspeglas i eterspråket. För dem som känner till språkdirektiven väl påverkar regionala drag i det privata språket inte språket i etern.

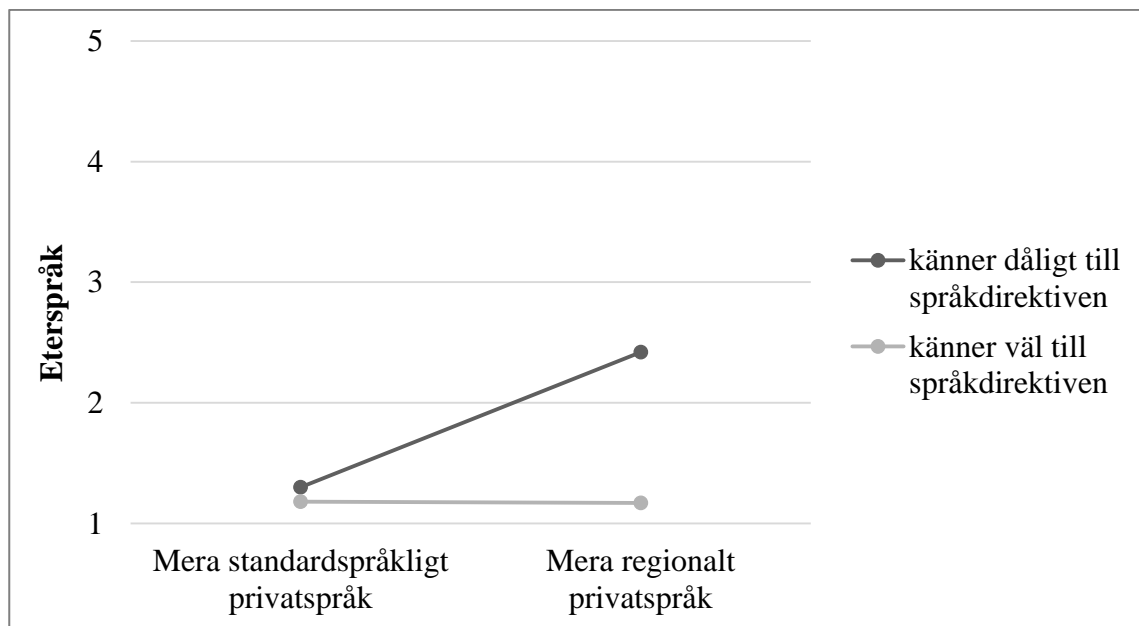
---

¹⁴ $R^2 = .46$, $F(3, 35) = 9.99$, $p < .001$

¹⁵ $B = -.35$, $p < .01$

¹⁶ $B = .51$, $p < .01$

¹⁷ $B = -.01$, $p = .96$. Den partiella regressionskoefficienten mellan kunskapen om språkdirektiven och eterspråket var $B = -.45$, $p < .01$, och mellan privatspråket och eterspråket var $B = .25$, $p < .01$.

Figur 5. Beräknat värde av eterspråket baserat på privatspråket och kunskapen om språkdirektiv. X-axeln visar graden av regionala drag i privatspråket. Högre värde på y-axeln visar mer användning av regionala drag i etern. Enbart informanter som är födda i Österbotten eller huvudstadsregionen och som hörs i etern är inkluderade ($n = 39$).

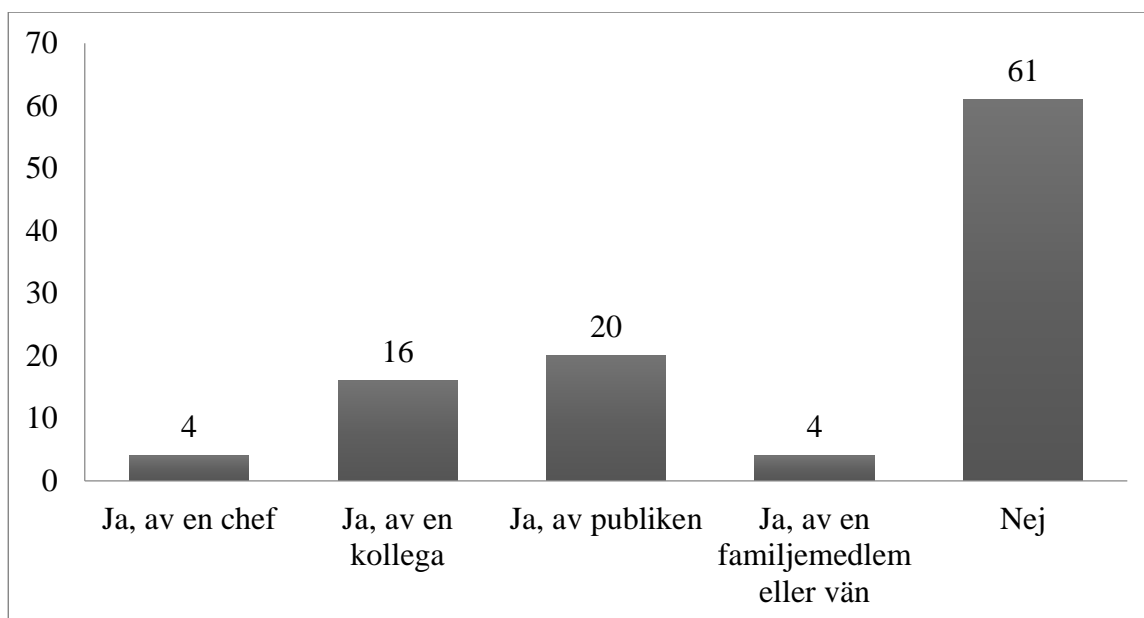
Det finns säkert flera förklaringar till varför kunskapen om språkdirektiven påverkar hur mycket det privata språket påverkar graden av regionala drag i etern. Större kunskap om Svenska Yles språkdirektiv kan tänkas visa på ett större behov av att anpassa språket, till exempel på grund av osäkerhet kring det egna språket. En annan tolkning är att de som är språkligt mer medvetna har valt att bekanta sig med direktiven och samtidigt är måna om ett mera standardnära eterspråk. Eller omvänt, de som låter sitt privata språk styra eterspråket kanske inte är bryr sig om att bekanta sig med reglerna. Det är också viktigt att minnas att detta är självrapporterat beteende: de som har valt att uppge att de känner till direktiven väl har också valt att uppge ett mycket standardnära eterspråk.

Hur säger då informanterna att de själva handskas med regionala drag i språket? I enkäten frågades om informanterna *tonar ner* eventuella regionala drag i etern och det uppger 70 procent att de gör ($n = 54$, de som hördes i etern vid undersökningstillfället). En tonar ner särdragen i nyhetssändningar, en annan undviker vissa ord och uttryck medan en tredje främst tonar ner finska ord och uttryck i sitt språk.

De som inte tonar ner de regionala dragen är färre och få bjuder på någon förklaring. En skriver att han i övrigt skärper sitt språk så att det ska vara korrekt, men att det regionala får höras. Och informant I26M73 ifrågasätter hela frågan: "Varför skulle jag göra det?"

Att lyfta fram de regionala dragen i etern är det däremot få som gör. Endast 7 har svarat ja på den frågan och 6 av dem har motiverat sitt svar. Det ska vara en poäng med att använda det dialektala, till exempel kan användningen av ett dialektalt uttryck understryka det humoristiska i inslaget.

Jag frågade också informanterna om de har fått respons på regionala drag i deras språk och i så fall av vem. Knappt 40 procent av informanterna har fått kommentarer av någon, ibland från flera håll. Respons från publiken har 20 procent fått, 16 procent från en kollega och 4 procent av en chef. Detta illustreras i figur 6, där samma informant kan finnas med i flera kolumner. Här har jag inte sorterat bort dem som inte talade i etern vid undersökningstillfället, eftersom det bland dem finns sådana som tidigare har gjort det, men detta höjer antalet svar i nej-kolumnen eftersom personer som inte arbetar direkt med programmen nu finns med ($N = 93$).

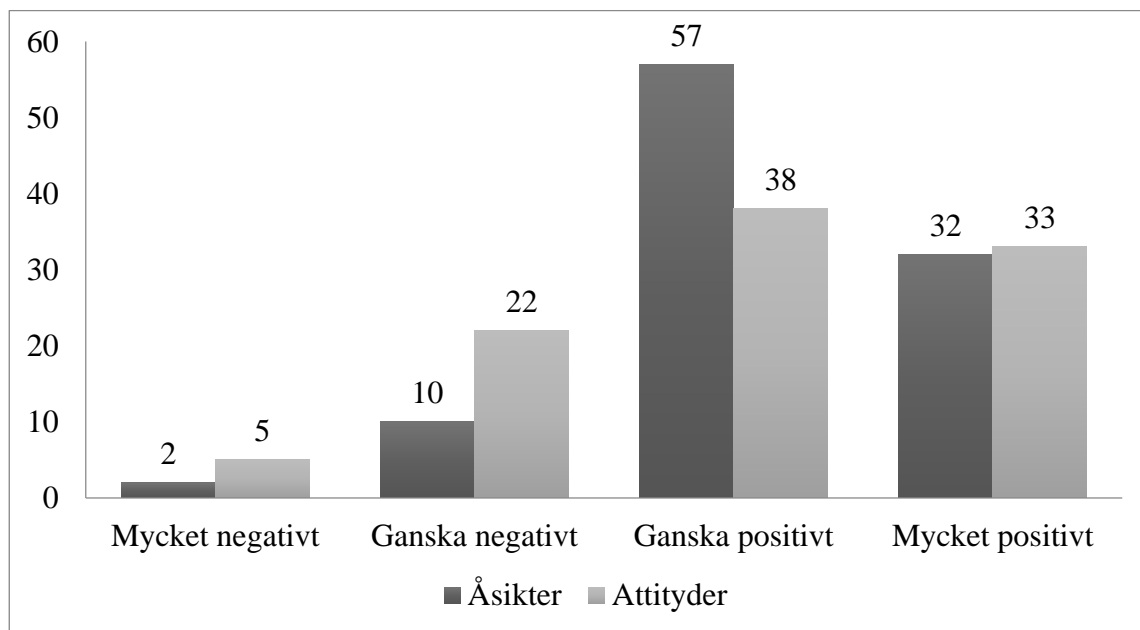
Figur 6. Informanternas svar på huruvida de har fått kommentarer om eventuella regionala drag i deras språk. Svaren anges i procent, men informanterna kan ha flera svar per person, så totala summan blir över 100 ($N = 93$).

De regionala inslagen både kritiseras och beröms. Det finns några som har fått kommentarer om att de har ett så neutralt språk att det inte går att placera dem regionalt – och detta upplever de som något positivt. Detta kan ses som ett inlindat sätt att kritisera regionala inslag i språket.

5. Attityder till regionala drag i tv och radio

Nästan alla informanter har svarat på de öppna frågorna eller skrivit in frivilliga kommentarer, och cirka 65 procent av dem ($n = 60$) har uttryckt ett värderande förhållningssätt till regionala drag i eter. Inställningen uttrycks ibland tydligt, men måste ibland läsas mellan raderna. Kommentarer varierar från ett par ord till längre förklaringar och resonemang. Jag har bedömt kommentarerna enligt hur positiva eller negativa de är till regionala drag och därmed skapat en attitydvariabel. Variabelvärdena går från 1 till 5, där 1 är uttalat negativ, 5 är genuint positiv och värdet 3 ges till dem som uttryckt ett neutralt förhållningssätt. Bland dem som inte har uttryckt ställningstagande kommentarer finns förhållandevis många som inte jobbar som redaktörer just nu. Det är naturligt att de inte tänker lika mycket på frågan som personer som jobbar med programinnehåll på daglig basis gör.

Av de 60 informanterna visar 5 procent upp en klart negativ attityd, 22 procent en ganska negativ attityd, 2 procent en neutral attityd, 38 procent en ganska positiv attityd och 33 procent en genuint positiv attityd till regionala drag i eter. Detta illustreras i figur 7, där attityderna jämförs med de uttalade åsikterna (som redovisats i figur 1).¹⁸

Figur 7. Åsikter och attityder till regionala drag i eter. Observera att $n = 92$ för åsikterna och $n = 60$ för attityderna.

¹⁸ Procenten för neutrala attityder utelämnas ur diagrammet, för att värdena ska bli jämförbara.

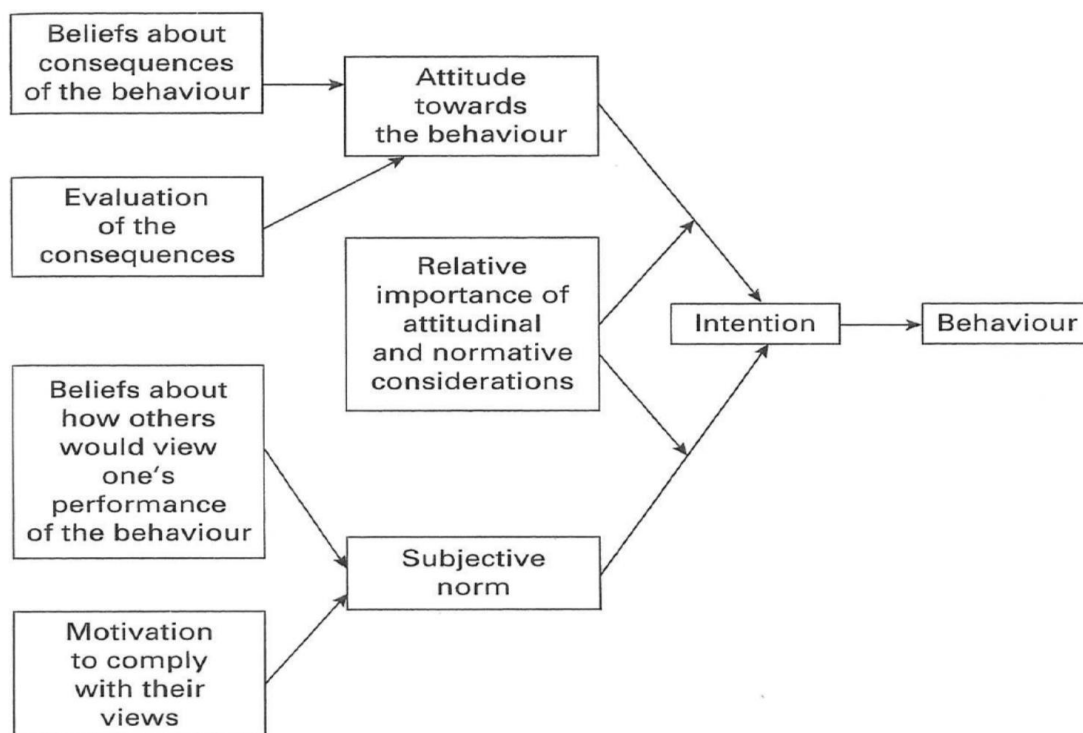
En jämförelse mellan attityderna och de uttalade åsikterna visar att attityderna är en aning mer negativa än åsikterna. Av informanterna har 89 procent positiva åsikter medan 71 procent har positiva attityder. Skillnaderna är dock små och resultaten uppvisar ett starkt samband. Det finns en signifikant och stark korrelation mellan åsikter och attityder¹⁹. Det betyder att informanternas åsikter och attityder går hand i hand, vilket kan förklaras av att informanterna är vana vid att reflektera över både sitt eget språk och språket i radio och tv överlag. Med andra ord är de medvetna om sina attityder och kan verbalisera dem.

Jämför man då det självrapporterade beteendet med åsikterna och attityderna ser man att det inte finns någon korrelation mellan vare sig åsikter och beteende eller attityder och beteende. Om informanterna agerade i enlighet med sin positiva inställning, skulle andelen informanter som låter sina regionala drag komma fram i eteren vara mycket större. Detta kan tolkas som ett tecken på att informanterna har dubbla attityder (Wilson, Lindsey och Schooler 2000), med andra ord att de uttrycker sina explicita attityder i ord, men agerar enligt sina implicita attityder.

Det finns också andra förklaringar till att informanterna inte agerar i enlighet med sina attityder. Garrett (2010:27) beskriver en anpassad modell för attityders koppling till beteende (utgående från Theory of Reasoned Action, utvecklad av Ajzen och Fishbein (1980:8), se också Ajzen och Fishbein (2005:194) för en vidareutvecklad modell). Modellen synliggör hur många olika faktorer det är som påverkar beteendet. I modellen i figur 8 finns intentioner som ett steg mellan attityder och beteende. Intentionerna påverkas av personens attityder till beteendet i sig, som påverkas av en bedömning av vilka konsekvenser beteendet har. Den andra aspekten är personens uppfattningar om hur andra människor skulle bedöma beteendet och behovet av att ta andra människors åsikter i beaktande. Båda dessa aspekter påverkar personens intentioner och vidare beteendet.

---

¹⁹ $r = .58, p < .001$

Figur 8. Modell över hur attityder, normer och konsekvenser påverkar beteendet, ur Garrett (2010:27) utgående från Ajzen och Fishbein (1980:8).

Som vi såg tidigare tillåter Svenska Yles språkrekommendationer regionala drag i etern, men trots det är det få redaktörer som säger sig släppa fram dem. Det kan delvis bero på att de positiva formuleringarna om regionala drag de facto är rätt nya. De riktigt positiva formuleringarna kom in i *Röst och språk* först år 2006 och eftersom cirka 70 procent av informanterna har arbetat längre än tio år på Yle, har de vant sig vid en annan kutym. Ännu viktigare än de skriftliga rekommendationerna är antagligen den tysta norm som sitter i väggarna. Ungefär 20 procent av informanterna har fått respons på sina regionala drag av en chef eller kollega och det påverkar sannolikt deras beteende. Enligt modellen i figur 8 kan man anta att redaktörernas uppfattningar om kollegers och chefers åsikter påverkar deras beteende rätt mycket. Detta framkommer även i Rundells (2010) intervjuer med österbottniska radioredaktörer. De konstaterar att kollegers direkta respons, men även skämtsamma kommentarer, har påverkat hur de förhåller sig till sina egna regionala drag – oftast så att de tonar ner dem i radion. Den kollektiva attityden upplevs vara en annan än den personliga. Speciellt nya redaktörer är ofta känsliga för vilket ideal som råder och anammar modellen från tongivande kolleger. Senare kan det vara svårt att ändra på sitt språk, fastän man kanske har det professionella självförtroendet för att kunna göra det. Man har redan skaffat sig ett radiospråk.

Under årens lopp har det blivit en vana att koppla på "radiospråket" då jag talar i mikrofon. Det sker numera mer eller mindre automatiskt. (Informant I22M58)

Utöver informanternas attityder till regionala drag på ett allmänt plan, framträder tydligt attityder till två språkliga områden: Österbotten och Helsingfors. Dessa behandlas nedan.

5.1 Attityder till regionala drag från Österbotten

Den enskilda region som nämns allra mest i informanternas kommenterar är Österbotten. Många lyfter fram österbottniska särdrag som något de hör och registrerar, utan att de desto mera tar ställning till dragen. Men speciellt redaktörer från södra Finland, såsom informant I54K61, anser att österbottniska influenser inte får vara för starka, för då kan de vara svåra att förstå och kännas exkluderande.

Det är roligt om det hörs i de lokala sändningarna men ibland har jag upplevt att det kan vara svårt att förstå. Det finns en österbottnisk teveredaktör som har ett sätt att prata som för mig blir en barriär, känns som att han inte vill ha mig med, men det hör verkligen till undantagen. (Informant I54K61)

Samtidigt som regionalt språkbruk kan skapa en vi-känsla, kan det också stänga ute en annan del av publiken. Användningen av regionala drag måste därför vara medveten och redaktörerna bör inse att valet av varietet har konsekvenser, framhåller Vidjeskog i en artikel i *Röst och språk* (2000:35). Hon skriver att detta är extra viktigt när det gäller program som riktar sig till en stor publik. "Det är naivt att tro att regionalt språkbruk automatiskt för lyssnarna närmare; det kan också avskärma en del av dem."

Flera av informanterna kontrasterar Österbotten mot huvudstadsregionen och hos många finns det en uppfattning om att de österbottniska dragen upplevs som mer negativa än regionala drag från huvudstadsregionen. Detta väcker en tydlig bitterhet hos informanter med österbottnisk bakgrund.

Tyvärr finns det ännu på svenska yle en oförståelse för regionala skillnader i språk. Jag anar också en viss ojämnlighet. Typiska regionala drag från huvudstaden och också åboland tolereras, medan det är vanligare att man försöker få bort de regionala dragen hos österbottningar. Jag är själv österbottning, så det kan hända att min upplevelse är subjektivt färgad. Jag har själv varit med om en anställningsdiskussion där man valde att inte anställa en redaktör för att dennas uttal var för dialektalt trots att andra egenskaper talade för denna person. För mig är det naturligt att jämföra med svenska medier, där toleransen för olika regionala drag och brytningar är stor. (Informant I25M82)

Fördomar finns väl bara mot österbottniska lantisar, de nyländska dialekterna går an av nån anledning (Informant I21M51)

I informant I21M51:s kommentar ser man att de regionala varieteterna är sociolekter och hans användning av ordet *lantisar* visar klart hur han upplever synen på österbottningar. Kopplingen mellan varietet och språkbrukare är också tydlig – han kopplar ihop de upplevda fördomarna med de österbottniska *språkbrukarna*, medan han talar om de nyländska *dialekterna*, inte nylänningarna.

Det upplevda motståndet mot österbottningarna är inte taget ur luften. Man kan ana en viss negativ inställning till de österbottniska varieteterna i några informantkommentarer, oftast förklarar som att de regionala dragen kan försämra förståelsen. I en kommentar från en informant från Åboland kommer den negativa inställningen däremot väldigt tydligt fram.

Visserligen hör man t.ex på en del österbottningar varifrån de kommer fastän de försöker sig på högsvenska. (Informant I78K55)

Informant I78K55 döljer inte sin inställning till österbottningar, då hon skriver att de ”försöker sig på högsvenska”. Verbet *försöka* presupponerar att det som försöks inte lyckas, i det här fallet att österbottningar inte lyckas tala högsvenska. Kommentaren är intressant, med tanke på att det ändå är standardspråk som används i programmen (med något enstaka undantag) och inte dialekter. Här vet vi förstås inte vad informanten innefattar i ordet *högsvenska*, ifall hon i likhet med informant I37K81 särskiljer mellan standardsvenska, med ett regionalt uttal, och högsvenska utan regionalt uttal (se avsnitt 2.1). Här visar sig enkätundersökningens begränsningar, eftersom den inte möjliggör uppföljande frågor.

Även från publiken har österbottniska redaktörer fått negativ respons.

Som feedback, att det var en opassande sak med regionala drag. Jag blev arg och ignorerade det. (Informant I34M83)

Några österbottniska informanter har fått beröm för att de lyckas dölja sin regionala härkomst, vilket de gärna lyfter fram. Det enskilda uttalsdrag som oftast nämns är *u*-ljudet. En del informanter anser det vara ett irriterande drag, och många österbottniska informanter uppger att de försöker ändra på det i sitt eget språk.

Jag undviker österbottniska *u* (*y*) ljudet. (Informant I57K80)

Detta upplevda motstånd mot österbottniska varieteter syns också på ett annat sätt hos informanterna med österbottnisk bakgrund. Mer än andra

lyfter de fram sin egen varietet som något positivt, ibland till och med lite trotsigt. De är medvetna om sina regionala drag, men låter dem höras. De uppvisar en stolthet över sitt språk, vilket inte syns hos informanter från andra regioner. Det är tydligt att de ser det österbottniska som en del av sin identitet.

5.2 Attityder till regionala drag från Helsingfors

Även ett helsingforsiskt uttal kommenteras av många informanter. Som nämnts ovan kontrasteras det ofta mot österbottniska varieteter, men det är även många som jämför de två regionerna i hur tydliga de regionala dragen är – man hör tydligt om en redaktör kommer från Österbotten eller från huvudstadsregionen. Andra områden nämns i detta avseende endast enstaka gånger.

Det är även många informanter som är kritiska till uttalet i Helsingfors och det är speciellt ett släpigt uttal och knarr som kritiseras i Helsingforsvarietet. Att det är negativt med knarr i rösten nämns av informanter som inte är födda i Helsingforsregionen. Haapamäki och Wikner (2015:62) klassificerar förlängda vokal- och konsonantkvantiteter, bortfall av finalt *-r* samt knarr och nasalitet som platsindex för Helsingfors eller huvudstadsregionen, eftersom de är karaktäristiska drag som inte finns på andra orter. I vissa fall skapar dragen dessutom negativa attityder hos Haapamäkis och Wikners informanter, som bland annat kopplar ihop dem med ett arrogant beteende (se också Haapamäki & Wikner 2014). De journalister på Svenska Yle som är födda i huvudstadsregionen tar själva upp ett släpigt uttal som något de försöker undvika.

Artikulering och ändelser. Mitt uttal går lätt över till släpig helsingforsiska som jag vet att många lyssnare är känsliga för. (Informant I27K89)

Till skillnad från de österbottniska informanterna ser man ingen uttalad stolthet i de helsingforsbördiga redaktörernas svar. Tvärtom är informanterna från huvudstadsregionen måna om att visa att de känner till att de har regionala drag i sitt språk och att helsingforsiskan är en varietet bland andra. Asymmetrin mellan de två grupperna som vi ser i informanternas kommentarer kan förklaras med att helsingforsborna är medvetna om sitt språks (åtminstone tidigare) högre status och därför har råd att vara undfallande. Österbottningarna upplever däremot en underlägsen position och protesterar mot den. Wikner (2014) visar att helsingforsbor ser olika varianter av svenskan i Helsingfors snarare som sociolekter än som regionala varieteter, vilket också kommer fram i journalisternas kommentarer. Redaktörerna från

huvudstadsregionen är medvetna om att ett helsingforsiskt uttal är socialt stigmatiserat och att det inte alltid uppskattas.

6. *Sammanfattning och diskussion*

Informanternas inställning till regionala drag i eterspråket är mycket positiv, endast 12 procent säger att de anser att regionala drag är negativa. Däremot kommer andra åsikter fram i kommentarerna. Flera nämner att regional prosodi gärna får höras, medan andra säger att den inte får skina igenom. Även programgenren spelar en roll. Nyhetsspråket ska helst vara neutralt och gå hem hos hela befolkningen, medan fritt tal i flödesprogram på radion får vara mer personligt och regionalt. Även i regionala program får redaktörens språk vara regionalt präglat och en informant för fram att det skulle kännas avståndstagande och respektlöst att inte anpassa sig till dialektala intervjupersoners språkbruk. Däremot anser många att dialekt inte är lämpligt i radio och tv, annat än som humoristiska inslag. Enligt Mattfolk (2005: 189) är det politiskt korrekt att vara positiv till dialekter, åtminstone bland de finlandssvenskar som inte själva talar en dialekt. Det ser man också i ett par informanternas kommentarer, där de uttrycker en önskan om att kunna en dialekt eller en besvikelse över att de inte behärskar någon dialekt.

Den positiva inställningen till regionala drag i tv- och radiospråket återspeglas däremot inte i det självrapporterade beteendet. Eterspråket som helhet är betydligt mer standardnära än det privata språket. Regionala drag i det privata språket hänger starkare ihop med regionala drag i tv- och radiospråket hos informanter födda i huvudstadsregionen, medan informanter födda i Österbotten anpassar sitt språk mera. Det finns även en koppling mellan regionala drag i eterspråket och informanternas kunskap om Svenska Yles språkregler. Förutom språkrekommendationerna är det rimligt att anta att också journalisternas uppfattningar om kollegers syn på tv- och radiospråket styr journalisternas beteende. Negativ respons framför allt från kolleger kan göra att journalister väljer ett mer neutralt språk då de talar i eter.

Språket är ett sätt att dela in människor i olika grupper och ett sätt att skapa identifikation. Man kan således stärka samhörigheten med en grupp genom att tala samma språkvarietet men också genom att förhålla sig negativt till andra språkvarieteter. Varför är det då så att vissa språkvarieteter upplevs som mer negativa än andra? En förklaring kan vara att varieteterna inte upplevs som lika korrekta eller normenliga som den egna varieteteten. En annan orsak kan vara att uttalet inte upplevs vara så estetiskt tilltalande. Den allmänt vedertagna uppfattningen bland forskare numera är

dock att förklaringen ligger i sociala konventioner, som speglar den status och prestige som förknippas med varieteten (Bijvoet 2013:130).

Flera undersökningar visar att typiska Helsingforsdrag kan väcka negativa reaktioner. Åboborna i Haapamäki och Wikners (2014:112) studie beskriver Helsingforssvenskan som ”irriterande, otrevlig, arrogant, pompös, högfärdig, enfärdig, frånstötande och för ansträngt fin” och informanterna i deras senare studie kopplar ihop typiska Helsingforsdrag med vissa finare stadsdelar eller typer av beteende (Haapamäki och Wikner 2015:62–63). Även deltagarna i Leinonens (2015:134) webbenkät kopplar egenskaper som ”snobbig, högfärdig och (högtut)bildad” till personer som talar Helsingforssvenska. I många länder anses en huvudstadsvarietet vara den dominerande prestigeformen och den som primärt hörs i tv och radio. Så även i det finlandssvenska samhället, där det är den helsingforsiska överklassvarietet ”skillnadska” som stått som modell för ett vårdat talspråk på scen och i medierna (Reuter 1982). Trots att vi ser en klar minskning av vissa drag i den varieteten i de finlandssvenska tv- och radionyhetera (Stenberg-Sirén 2015), är det möjligt att den fortfarande finns kvar som ett upplevt ideologiskt ideal hos informanterna – ett ideal som de delvis protesterar mot. En del informanter beskriver de österbottniska varieteterna som en motpol till svenskan i huvudstadsregionen och man kan tänka sig att de medvetet eller omedvetet jämför varieteterna med det upplevda idealet. De Helsingforsbördiga informanterna i Leinonens (2015:134) undersökning beskriver personer som talar en annan varietet än deras egen som ”glada, stolta och lantliga”. Fastän hon inte specificerar vilka varieteter det handlar om, finns det klara paralleller till de åsikter journalisterna ger uttryck för. I jämförelsen med Helsingforssvenskan associeras österbottniska uttalsdrag med lägre social status och lägre prestige, vilket reflekteras framför allt i de österbottniska informanternas kommentarer.

Hur ska man då tolka de österbottningar som är kritiska till att deras egen varietet hörs? De kan tänkas uppleva en konflikt mellan statusprincipen, enligt vilken man ska sträva efter högstatusvarietet (standardspråket), och solidaritetsprincipen, som innebär att man ska hålla sig till sin egen varietet (Einarsson 2009:8). En annan möjlig förklaring är att de enskilda språkliga särdrag de tar fasta på är så stigmatiserade att de själva upplever dem som negativa. Det finns exempel på att en svagare samhällsgrupp övertar en starkare grupps attityder mot den egna varietet, vilket kallas *språkligt självhat*. Detta kan förekomma speciellt hos språkminoriteter (Nordberg 2013:25). Här kan man kanske tänka sig att personer med österbottniskt ursprung själva har anammat den kritik de upplever mot stereotypa österbottniska uttalsdrag, till exempel *u*-ljudet, och därför reagerar negativt på dem.

Det är viktigt att förstå vilka åsikter och attityder de finlandssvenska eterjournalisterna har, eftersom det är de som skapar den offentliga, talade finlandssvenskan. I språkreglerna för Svenska Yle ser man att acceptansen för olika regionala drag har ökat, vilket också återspeglas i redaktörernas åsikter. Förändringen i synen på etermediespråket kan bero på att andelen redaktörer från andra håll än huvudstadsregionen har ökat, på att andelen regionala sändningar och därmed den regionala medvetenheten har ökat, men även på att redaktörerna tänker mera målgruppsinriktat, så att programmen ska fungera väl för publiken i alla delar av Svenskfinland. Den positiva inställningen till regionala drag kan också ses som ett tecken på att den tidigare Helsingforssvenska prestigevarieteteten har förlorat sin funktion som allennarådande norm för tv- och radiospråket.

dialekterna gör svenskfinland till svenskfinland, inte helsingfors eller åbo. (Informant I19M66)

Det kan också nämnas att när jag bad informanterna nämna en redaktör med ett vårdat uttal, fick den redaktör som i mitten av 1990-talet kritiserades för sitt "sjungande" uttal nu flest omnämmanden. Trots den ökade toleransen för regionala drag, ser man dock fortfarande en klyfta mellan framför allt Österbotten och huvudstadsregionen. Följdfrågan är hur dessa stereotyper kommer till uttryck och om de förmedlas vidare till publiken. Dessa frågor skulle vara viktiga att undersöka med tanke på förståelsen för och acceptansen av olika regioner och regionala varieteter i Svenskfinland.

Litteratur

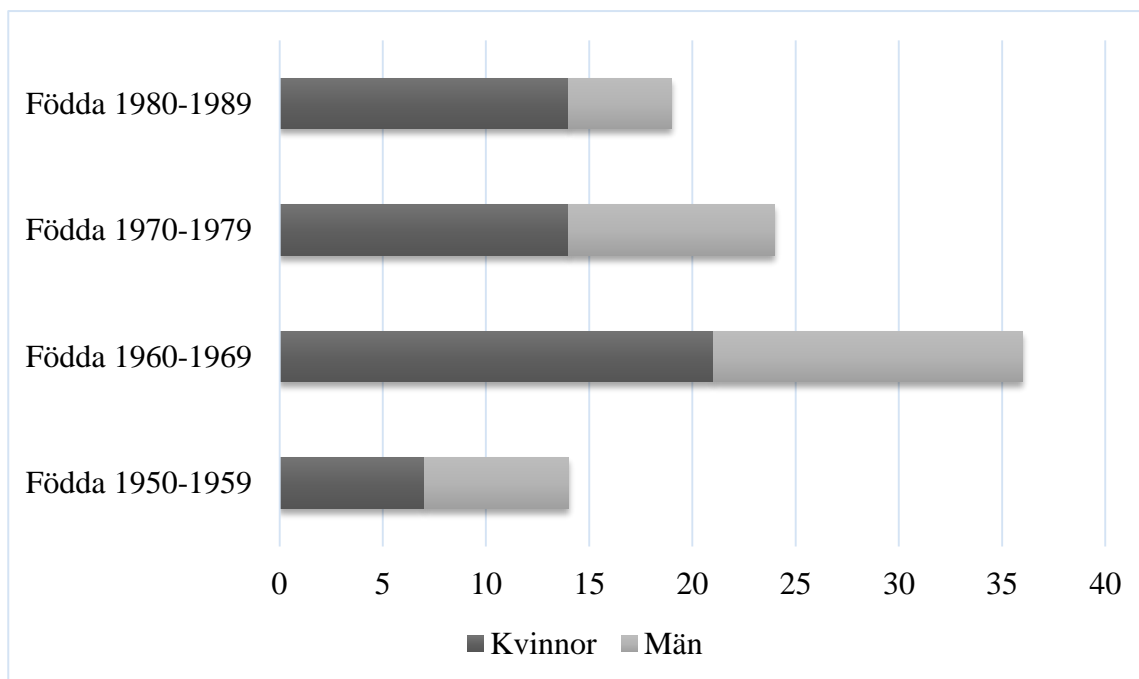
- Ajzen, Icek & Fishbein, Martin. 1980. *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall Inc.
- Ajzen, Icek & Fishbein, Martin. 2005. *The Influence of Attitudes on Behavior*. I: Albarracín, Dolores, Johnson, Blair T. & Zanna, Mark P. (red.) *The Handbook of Attitudes*. New York & London: Psychology Press. S. 173–222.
- Baker, Colin. 1992. *Attitudes and language*. *Multilingual Matters* 83. Clevedon: Multilingual Matters Ltd.
- Bijvoet, Ellen. 2013. *Språkattityder I*: Sundgren, Eva (red.) *Sociolingvistik*. Andra upplagan. Stockholm: Liber. S. 123–157.
- Einarsson, Jan. 2009. *Språksociologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Garrett, Peter. 2010. *Attitudes to language*. *Key Topics in Sociolinguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Garrett, Peter, Coupland, Nikolas & Williams, Angie. 2003. *Investigating Language Attitudes*. Cardiff: University of Wales Press.
- Gustafsson, Anna Maria. 2015. *Vem styr språket? – eller den ofrivillige språkvårdaren*. I: Sandström, Caroline m.fl. (red.) *Perspektiv på lexikografi, grammatik och språkpolitik*

- i Norden. Helsingfors: Institutet för de inhemska språken 39. S. 373–396. Läst 25.8.2015. Tillgänglig på <http://scripta.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/julk39/antologi2015.pdf>
- Gustafsson, Anna Maria (manus). Den finlandssvenska journalistens språkliga vardag. I: Språk i skrift och språk som yrke. Svenskan i Finland - i dag och i går. Volym II:1.
- Göthelid, Carin. Region får höras i radioprät. Insändare i Hufvudstadsbladet 12.8.2014.
- Haapamäki, Saara & Wikner, Sara. 2014. Svenskan i Helsingfors och Åbo ur ett folk-dialektologiskt perspektiv. I: Lindström, Jan m.fl. (red.) Svenskans beskrivning 33. Helsingfors: Nordica Helsingiensia. S. 109–118.
- Haapamäki, Saara & Wikner, Sara. 2015. Att undersöka lyssnares perception av regional variation. I: Folkmålsstudier 53. S. 35–77.
- Hayes, Andrew F. 2013. Introduction to Mediation, Moderation, and Conditional Process Analysis. A Regression-Based Approach. New York & London: The Guilford Press.
- Ivars, Ann-Marie. 2012. Vad händer med språket i Kristinestad? I: Folkmålsstudier 50. S. 101–128.
- Jonsson, Åke. 1982. Den omsorgsfulle ordmålaren. Studier i Sven Jerrings radiospråk mot bakgrund av radions allmänna syn på språket under de första decennierna. Acta Universitatis Umensis. Umeå Studies in the Humanities 48. Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
- Kronqvist, Dan. 1999. Extremt ung attityd. I Hufvudstadsbladets bilaga Vision 21.5.1999.
- Kärnä, Ann-Christin. Vårt modersmål. Insändare i Hufvudstadsbladet 6.1.1995.
- Kärnä, Ann-Christin. Dialekter är visst en rikedom! Insändare i Hufvudstadsbladet 13.1.1995.
- Leinonen, Therese. 2015. Finlandssvenskars uppfattningar och åsikter om språklig variation. I: Folkmålsstudier 53. S. 117–139.
- Lindblad, Inga-Britt. 1985. Lokalradiospråk. En studie av tre lokalradiostationers sändningar. Acta Universitatis Umensis. Umeå Studies in the Humanities 72. Umeå: Umeå universitet.
- Markelin, Lia, Husband, Charles & Moring, Tom. 2013. Sámi Media Professionals and the Role of Language and Identity. I: Sociolinguistica 27/2013.
- Mattfolk, Leila. 2005. Investigating attitudes to ‘ordinary spoken language’: reliability and subjective understandings. I: Kristiansen, Tore, Garrett, Peter & Coupland, Nikolas (red.) Subjective processes in language variation and change. Acta Linguistica Hafniensia 37. Köpenhamn: C.A: Reitzel. S. 171–191.
- Mattfolk, Leila. 2009. On assessing Finland Swedish: The impact of subtle regional features. I: Maegaard, Marie mfl. (red.) Language attitudes, standardization and language change. Oslo: Novus. S. 211–229.
- Mattfolk, Leila. 2011. Finlandssvenska åsikter om och attityder till modern språk-påverkan. Nordica Helsingiensia 26. Helsingfors: Finska, finskugriska och nordiska institutionen vid Helsingfors universitet.
- Moring, Tom. 2007. Functional Completeness in Minority Language Media. I: Cormack, Mike & Hourigan, Niamh (red.) Minority Language Media: Concepts, Critiques and Case Studies. Cleveland: Multilingual Matters.
- Moring, Tom m.fl. 2011. Media use and Ethnolinguistic Vitality in bilingual communities. I: Journal of Multilingual and Multicultural Development, 32:2. S. 169–186
- Nationalencyklopedin, på www.ne.se. Hämtat 10.9.2015.

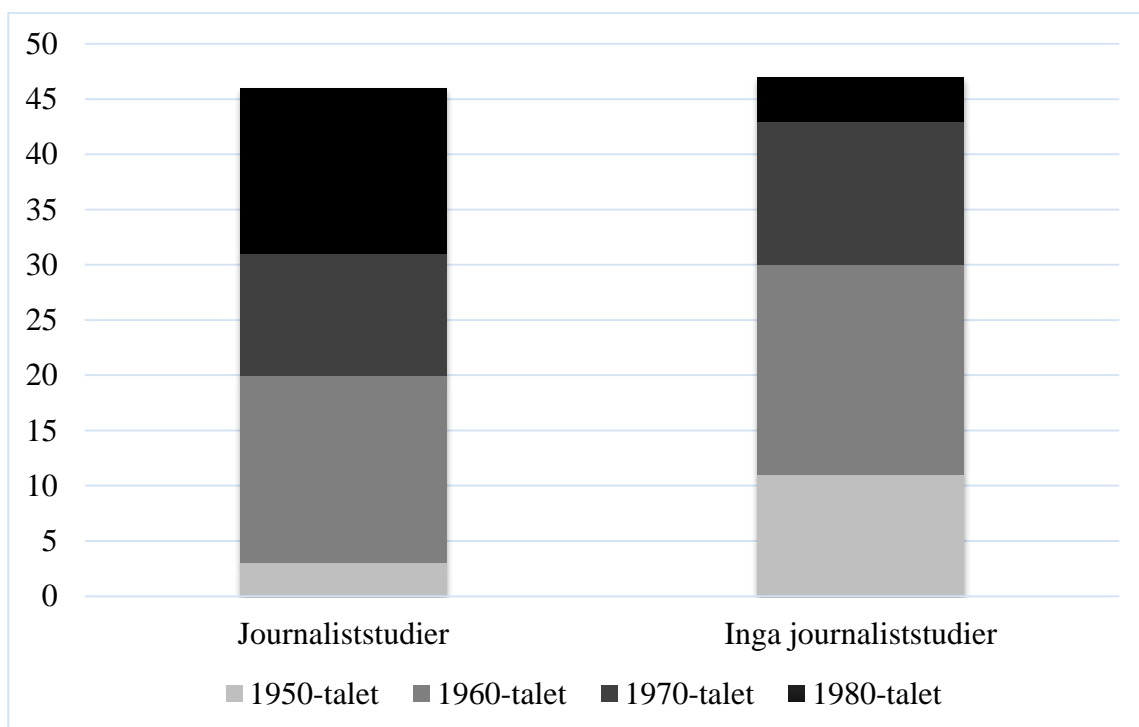
- Nordberg, Bengt. 2013. Vad är sociolingvistik? I: Sundgren, Eva (red.) Sociolingvistik. Andra upplagan. Stockholm: Liber. S. 13–38.
- Reuter, Mikael 1982. Kvantitet i Helsingforssvenskan. Licentiatavhandling i nordiska språk vid Helsingfors universitet. Helsingfors.
- Rundell, Hanna. 2010. ”Det hörs fortfarande att du kommer från Österbotten.” Journalisters och lyssnares inställning till regional standardsvenska i nyhetsradio. Pro gradu-avhandling vid statsvetenskapliga fakulteten vid Helsingfors universitet.
- Röst och språk 1982. Red. av Chris Nyström och Lena Relander. Utgivare Yrkesinstitutet vid Oy Yleisradio Ab.
- Röst och språk 1993. Red. av Stina Bäckström, Johanna Frejborg och Lena Relander. Utgivare Radio- och TV-institutet. Rundradion.
- Röst och språk 2000. Red. av Mona Selenius, Ingeborg Gayer och Rundradions svenska språknämnd år 2000. Rundradion.
- Röst och språk 2006. Utgiven av Rundradions svenska språknämnd 2005–06. Svenska Yle.
- Slotte, Malin. 2008. De finlandssvenska journalisternas utbildningsbakgrund. Forskningsrapport för Svenska kulturfonden.
- Språkbanken Korp. Sökning gjord 13.8.2015. <http://spraakbanken.gu.se/korp>
- Stenberg-Sirén, Jenny. 2014. Skriftspråksnära talat standardspråk. En studie av uttalsdrag i upplästa finlandssvenska tv- och radionyheter 1970–2009. I: Språk & Stil. Tidskrift för svensk språkforskning, 24/2014. Uppsala: Swedish Science Press. S. 197–230.
- Stenberg-Sirén, Jenny. 2015. Finlandssvensk kvantitet i etern. Standardspråket i nyhetsuppläsningar i Aktuellt och TV-nytt 1970–2009. I: Svenskan i Finland 15. Tammerfors universitet. S. 325–349.
- Stenberg-Sirén, Jenny. u.a. Language, Identity and Public Service. (Arbetsrubrik). Så talar och skriver vi på Svenska Yle. 2014. Rundradions svenska språknämnd. Yle.
- Tandefelt, Marika. Sluta mobba folk som låter annorlunda! Insändare i Hufvudstadsbladet 13.1.1995.
- Tandefelt, Marika 2007. 887 sätt att se på svenskan i Finland. En redogörelse för en webbenkät genomförd hösten 2002. Forskningsrapporter från Svenska Handelshögskolan, 64. Helsingfors: Hanken. Läst 4.9.2015. Tillgänglig på <http://hdl.handle.net/10227/253>.
- Tandefelt, Marika (manus). Forskare säger sitt. I: Språk i skrift och språk som yrke. Svenskan i Finland - i dag och i går. Volym II:1.
- Vidjeskog, Sonja. 2000. Regionalt språkbruk i radio och TV – ett sätt att skapa närhet till lyssnarna? I: Röst och språk. Red. av Mona Selenius, Ingeborg Gayer och Rundradions svenska språknämnd år 2000. Rundradion. S. 32–35.
- Wikner, Sarah. 2014. Svenskan i Helsingfors ur talarnas perspektiv. I: Puhe ja kieli 34/3. S. 119–137.
- Wilson, Timothy D., Lindsey, Samuel & Schooler, Tonya Y. 2000. A model of dual attitudes. I: Psychological review, 107. S. 101–126.
- Österblom, Ingmar. Enfald kontra mångfald. Insändare i Hufvudstadsbladet 13.1.1995.
- Östman, Jan-Ola & Mattfolk, Leila. 2011. Ideologies of standardisation: Finland Swedish and Swedish-language Finland. I: Kristiansen, Tore & Coupland, Nikolas (red.) Standard Languages and Language Standards in a Changing Europe. Oslo: Novus. S. 75–82.

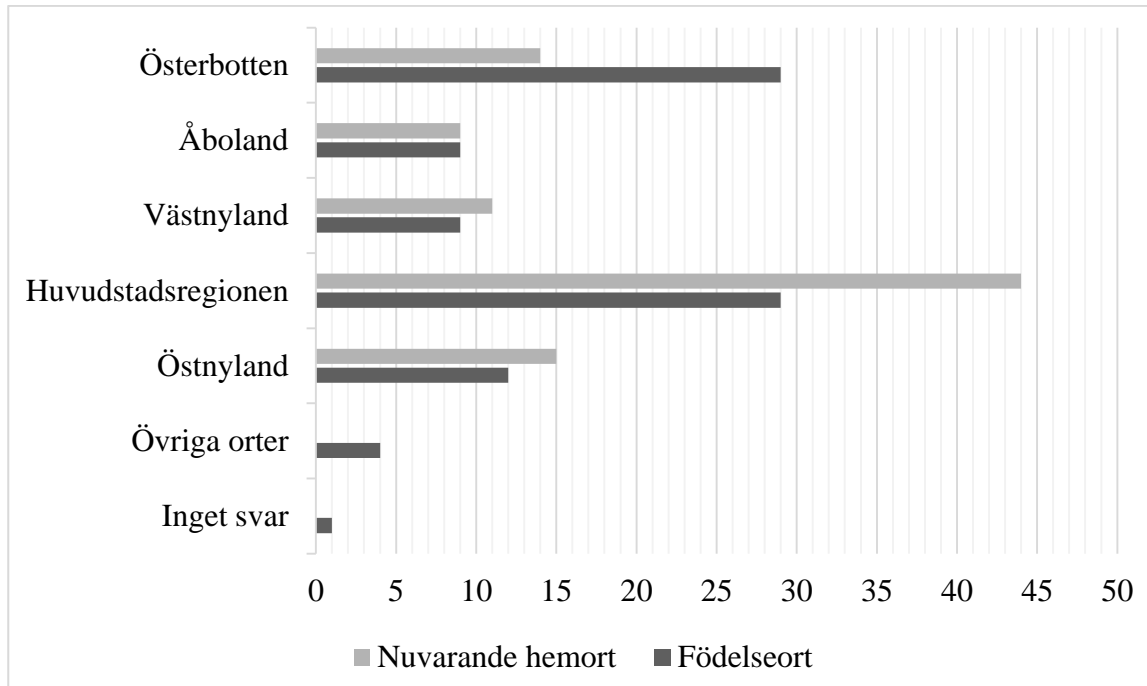
Bilaga 1. Bakgrundsuppgifter om informanterna. Alla figurer visar det faktiska antalet informanter.

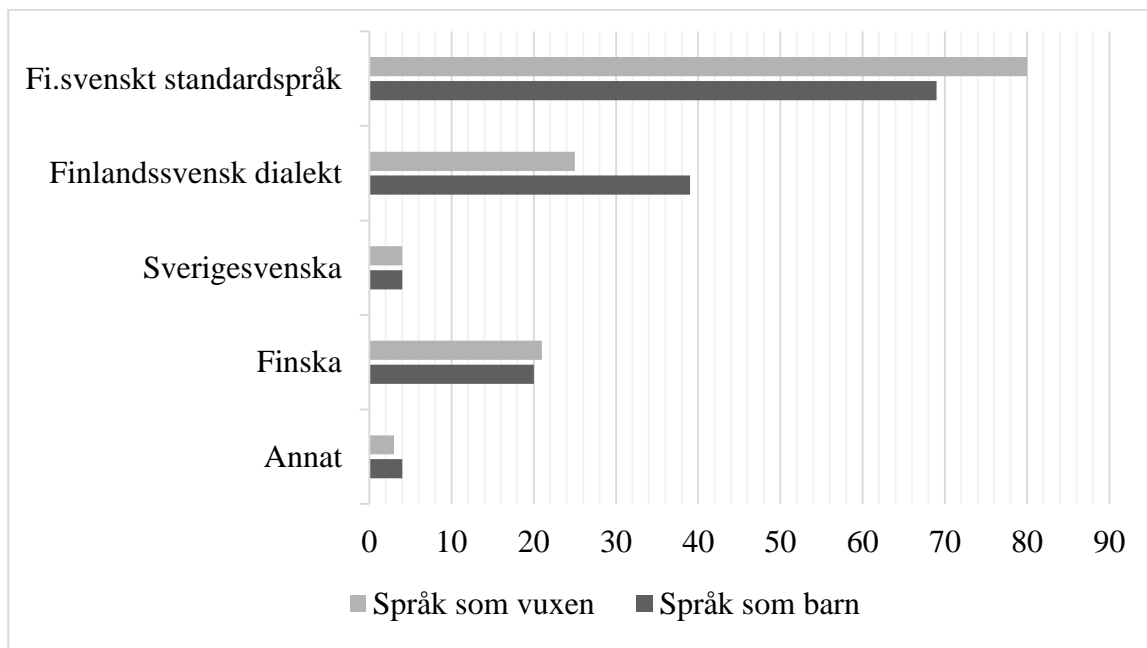
Figur A. Informanternas ålder och kön. Totalt är 60 % kvinnor och 40 % män.

Figur B. Antalet informanter med studier i journalistik enligt födelseårtionde.

Figur C. Informanternas födelseregion och nuvarande hemregion

Figur D. Informanternas hemspråk som barn och som vuxna. Flera alternativ fick väljas.